

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сольфеджіо

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, к.мист., доцент Каплун Тетяна Михайлівна	067-782-91-45	tat_kap@i.ua

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Сольфеджіо – одна з найважливіших дисциплін музично-теоретичного блоку дисциплін. Опанування компонентами цього предмета дає можливість майбутнім виконавцям і звукорежисерам оволодіти професійними навичками стосовно відтворення музичного тексту досить високого рівня складності, читання з листа, кристалізації чистоти інтонування, розвитку почуття ритму, виховання гармонічного, тембрового та поліфонічного різновидів музичного слуху.

Метою сольфеджіо як навчальної дисципліни є формування, розвиток навичок і музично-технічних прийомів відтворення музичного тексту, а також його елементів.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс спирається на знання з теорії музики, а також потребує певних музичних здібностей для професійного опанування потрібними вміннями у сфері виконавства та звукорежисури – музичний слух різних типів (ладовий, гармонічний, поліфонічний, тембровий та інші), музичну пам'ять, чисте інтонування, почуття метро-ритму, можливість самоконтролю у якості виконання вказаних елементів сольфеджіо.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Сольфеджіо» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Спеціальні (фахові) компетентності

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва, а також свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисерській роботі і науковій діяльності.

СК8. Здатність володіти елементами диригентської техніки.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією у виконавській, імпровізаційній та звукорежисерській роботі.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК15. Здатність здійснювати концертно-виконавську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської та звукорежисерської діяльності.

Навчальна дисципліна Сольфеджіо забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської (естрадно-джазової, музично-театральної) та звукорежисерської діяльності, знання сучасних музичних стилів.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та звукорежисерських інтерпретацій.

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички у творчій практичній діяльності.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні категорії, поняття та їх визначення з курсу, зміст предмету «Сольфеджіо» та його структуру, особливості його норм та інститутів.

2. Правильного і професійного застосування у виконавській та звукорежисерській діяльності елементів Сольфеджіо.

Уміння:

3. Чисто інтонувати при співі елементи музичної мови – інтервали, акорди (тризвуки, септакорди, нонакорди з оберненнями та розв’язанням), лади (народної музики та інші), вокальні номери та музичні твори різних стилів і епох (одноголосні та багатоголосні у вокальному ансамблі та за допомогою фортепіано).
4. Відтворювати точний метро-ритмічний малюнок різних типів (з пунктирним ритмом, синкопами, затактом і т.і.).
5. Визначати на слух різні лади, інтервали розв’язанням, акорди різних видів, «ланцюжки» з ладів, інтервалів, акордів.
6. Записувати музичні диктанти (одноголосні, двохголосні та трьохголосні з розвинутим голосоведенням, гомофонно-гармонічною та поліфонічною фактурою), а також ритмічні диктанти з різними метро-ритмічними завданнями.
7. Вміти виконувати творчі завдання: підбирати акомпанемент, гармонічні послідовності, другий голос до мелодії, створення на заданий ритм та інше.
8. Застосувати набуті знання і вміння: на рівні вокально-виконавського відтворення (артист-вокаліст) та виконання звукорежисерських творчих проєктів; на творчому рівні – застосовувати в задіяних творчих проєктах набутих вмінь.

Навички:

7. Упорядковувати набуті знання і вміння у вигляді виконання індивідуальних завдань.
8. Аргументовано і професійно застосовувати засоби активного саморозвитку необхідних для творчої діяльності музичних здібностей – слуху, пам’яті, запису музичних творів, творчих форм музикування.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов’язкова / вибіркова
12	360	0	168	192	2, 3	3, 4, 5, 6	Обов’язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

III семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.
Змістовний модуль I. Діатоніка. Набуття навичок та вміння визначити особливості ладових функцій та їх відносин, розвиток ладового слуху. Слуховий аналіз по темі. Слуховий аналіз фрагментів з художньої літератури (виконання в оригінальній фактурі). Диктант з послідувачим виконанням на фортепіано, транспозиція.	45	0	21	24

Творчі форми роботи.				
Змістовний модуль II. Функціональність класичної тональності. Засвоєння засобів виразності та музичної логіки стилю "класичної" епохи. Фактурна стильова формула. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Транспозиція. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Всього годин	90	0	42	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Залік				
IV семестр				
Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.
Змістовний модуль III. Функціональність романтичної тональності. Засвоєння засобів виразності та музичної логіки стилю "класичної" епохи. Фактурна стильова формула. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Транспозиція. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Змістовний модуль IV. Фактура. Фактурна стильова формула. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Транспозиція. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Всього годин	90	0	42	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Контрольне заняття				
V семестр				
Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.
Змістовний модуль V. Альтерація. Вплив альтерації на фонізм акорду.	45	0	21	24

Особливості розв'язання. Слуховий аналіз альтерованих акордів з розв'язанням і аналізом логіки їх використання. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Творчі форми роботи за темою.				
Змістовний модуль VI. Модуляція та відхилення. Визначення поступових модуляцій різних видів, особливостей їх використання. Роль секвенції у створенні динамічного розвитку музичного твору. Слуховий аналіз по темі. Запис диктанту з тональними відхиленнями та модуляцією. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Всього годин	90	0	42	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – Екзамен				
VI семестр				
Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	всього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.
Змістовний модуль VII. Енгармонічна модуляція. Набуття навичок визначення енгармонічних модуляцій та особливостей їх використання. Слуховий аналіз тональних планів та способів переходу в музичних прикладах з художньої літератури. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Змістовний модуль VII. Внутрішньотональний хроматизм, відхилення у споріднені тональності. Набуття навичок визначення внутрішньотонального хроматизму, відхилення у споріднені тональності та особливостей їх використання. Слуховий аналіз внутрішньотонального хроматизму, відхилення у споріднені тональності в музичних прикладах з художньої літератури. Слуховий аналіз по темі. Диктант. Творчі форми роботи за темою.	45	0	21	24
Всього годин	90	0	42	48
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – Екзамен				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують нотний матеріал за кожною темою (вокальні і інструментальні твори) для музичного аналізу з точки зору засвоєння музичних прикладів з теми, що вивчається, аудіо, та відеоматеріали для прослуховування для аналізу та засвоєння відповідного змістовного модулю. Рекомендації, індивідуальні завдання та оцінки за їх виконання надаються як традиційним шляхом, так і з використанням онлайн засобів. Для практичних занять необхідно фортепіано та відповідна апаратура для прослуховування необхідних для засвоєння тем аудіо- та відеоматеріалів. Також для прослуховування та перегляду медіа-матеріалів використовується Інтернет-платформа “YouTube”.

6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На кожному етапі навчання зростає рівень технічної складності виконуваних завдань і здобувачі, відповідно до вимог програми, повинні вміти виконувати наступні вправи та завдання:

1. Побудування пройдених ладів, інтервалів і акордів (поза тональністю і в пройдених тональності з розв’язанням) письмово і усно (у тому числі, співаючи з назвою нот) та на фортепіано;
2. Знання потрібної музичної термінології;
3. Сольфеджування з листа та розучених вдома мелодій і музичних творів (у тому числі, вивчених напам’ять вдома та на занятті);
4. Виконання двоголосних та багатоголосних вправ (в ансамблі, з власною грою другого і інших голосів, з тактуванням, диригуванням);
5. Визначення на слух пройдених інтервалів, акордів, ладів, «ланцюжок» з вказаних елементів музичної мови;
6. Творчі вправи з підбору акомпанементу, гармонізації мелодії, підбору другого голосу до мелодії, створення на заданий ритм та інше.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Сольфеджіо» включаються:

1. Самостійне опрацювання заданих теоретичних і практичних (інтонаційних, метро-ритмічних, та інших) завдань.
2. Консультації з викладачем протягом семестру.
3. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
4. Робота над технічними недоліками.
5. Підготовка до підсумкового контролю.

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході оцінювання активності та результативності під час практичних занять. Також оцінюється ступінь залучення до творчого процесу, виконання домашніх завдань (робота над помилками) і СРС.	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення екзамену (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	індивідуальне опитування; робота у групі; практичні завдання, перевірка виконання технічних вправ; екзамен (залік)
-------------------------------------	--

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам з навчальної дисципліни, є сумою балів за активність та результативність під час практичних занять. Також оцінюється ступінь залучення до творчого процесу, виконання домашніх завдань (робота над помилками) і СРС. Впродовж семестру здобувач за виконання індивідуальних завдань та накопичення необхідних навичок отримує до 25 балів за кожний підсумковий модульний контроль. Складання екзамену (заліку або контрольного заняття) дає можливість отримати додатково до 60 балів.

Здобувач має протягом семестру засвоїти всі практичні теми занять, а також набути вміння швидко будувати у тональності та поза тональністю, а також чисто інтонувати окремі елементи музичної мови і вправи, засвоїти принципи швидкого, виразного і якісного інтонування прикладів читання з листа, писати музичний диктант за встановленим рівнем складнощів, визначати на слух як окремі елементи музичної мови (лади, інтервали, акорди), так і «ланцюжки» з вказаних елементів, засвоїти та розвивати творчі форми роботи з сольфеджіо, тобто: підбір акомпанементу, гармонізація мелодії, підбір другого голосу до мелодії, створення на заданий ритм та інше.

Змістовний модуль (25 балів)

Критерії оцінювання

Відвідування занять і сумлінне виконання домашнього завдання – 5

Побудування та чисте інтонування окремих елементів музичної мови і вправ у ладі та поза ладу – 10

Ступінь оволодіння навичками написання музичного диктанту відповідного рівня інтонаційних та ритмічних складнощів – 5

Визначення на слух окремі елементи музичної мови (лади, інтервали, акорди), так і «ланцюжки» з вказаних елементів поза тональністю та в тональності - 5

Залік (III семестр), Екзамен (V-VI семестри) - 60 балів

Критерії оцінювання

Демонстрація навичок володіння формами вокально-інтонаційної роботи у ладі та поза ладу (відтворення елементів музичної мови – інтервалів, акордів, ладів) - 15

Сольфеджування одноголосних та багатоголосних прикладів, читання з листа - 15

Написання музичного диктанту - 15

Визначення на слух елементів музичної мови поза тональністю та в тональності - 15

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє чисте та впевнене інтонування музично-теоретичного матеріалу, бездоганно пише музичні диктанти за складністю курсу, без помилок відтворює слухові контрольні завдання, чисто інтонує вправи і музичні твори, демонструє добрий темп відповіді. Був присутній на заняттях, під час яких виконував без помилок інтонаційні, метро-ритмічні та інші завдання, вчасно і правильно виконує домашні завдання;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач демонструє невеликі погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, пише музичні диктанти за складністю курсу, без грубих помилок відтворює слухові контрольні завдання, чисто інтонує вправи і музичні твори, але допускає незначні помилки у відтворенні елементів сольфеджіо (інтервали, акорди, лади, т.і.), проте за допомогою

викладача швидко орієнтується і виправляє помилки, має невеликі порушення у темпі відповіді, помилки в тактуванні та теоретичних знаннях. Був присутній на заняттях, вчасно і правильно виконує домашні завдання.

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач демонструє помірні погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, з незначними помилками пише музичні диктанти за складністю курсу і з допомогою викладача може виправляти помилки, спроможність відтворювати значну частину слухових контрольних завдань, чисто інтонує вправи і музичні твори, але допускає незначні помилки у відтворенні елементів сольфеджіо (інтервали, акорди, лади, т.і.), виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. Був присутній на більшості занять (пропущено не більше 10% від загальної кількості), враховується наявність домашніх завдань.

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 20% від загальної кількості), присутня спроможність відтворювати хоча б частину слухових контрольних завдань, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, має значні порушення у темпі відповіді, помилки в тактуванні та теоретичних знаннях. При цьому враховується наявність виконаних домашніх завдань.

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 40% від загальної кількості), практично володіє можливістю відтворення необхідного матеріалу на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, присутня ускладнена спроможність точного інтонування, визначення слухових завдань та написання одноголосного музичного диктанту, допускає помилки, має частково виконане домашнє завдання.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, відсутня спроможність чистого інтонування, написання простих форм музичного диктанту та визначення простих слухових завдань.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Афоніна О. С., Баранова В. О. Сольфеджіо на основі сучасної, джазової та естрадної музики : навч. посібник. Київ : НАКККиМ, 2010. 148 с. нот.
2. Афоніна О. С., Баранова В. О. Сольфеджіо: навч. посібник. Київ : НАКККиМ, 2010. 226 с. нот.
3. Барська З. М. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики: хрестоматія. Ч. 1. Одноголосся. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 80 с. Є електронна версія
4. Володарець Т. М. Застосування народнопісенного матеріалу в курсі сольфеджіо. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури : матеріали II наук.-практ. конф. викладачів ССМЗ. Харків : «СОНАТ», 2007. С. 157–159.
5. Коваль, М. П. Сольфеджіо. Одноголосся та двоголосся. Київ : НАКККиМ, 2010. 40 с. нот 7. Козинська К. Б. Двоголосне сольфеджіо. Київ : НАКККиМ, 2013. 41 с. нот.
6. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень. Київ: «Музична Україна», 2008. 112 с. нот.
7. Серова О. Ю. Сольфеджіо: робочий зошит до практичних занять для здобувачів II курсу освітнього ступеня "Бакалавр" спец. 025 "Музичне мистецтво". Київ : НАКККиМ, 2021. 88 с. нот.
8. Серова О.Ю. Сольфеджіо: навч.-метод. комплекс: галузь знань 0202 "Мистецтво". спец. 6.020204 "Музичне мистецтво", спеціалізація 6.020204 "Сольний спів" / уклад. О. Ю. Серова. Київ : НАКККиМ, 2014. 119 с.
9. Стронько Б. Ю. Диктанти з сольфеджіо (одноголосні, двоголосні, інтервально-акордові, гармонічні). Аудіо-диск. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 28 с., аудіо-диск. . Є електронна версія
10. Фоменко Л. В. Сольфеджіо: навчальний посібник. Київ, 2018. 84 с

Допоміжна

1. Співаємо на уроках сольфеджіо: навч. посіб. з сольфеджіо для V – VIII класів мистецьких шкіл / уклад. Е.О. Барикіна, С.Г. Казакова, О.Є. Мякота. Київ, 2019. 51 с. електр. версія
2. Сольфеджіо: навчальний посібник для 7 класу (строк навчання 8 років) для початкової мистецької освіти / уклад. Л.І.Татаурова. Київ, 2019. 62 с електр. версія
3. Сольфеджіо: навчальний посібник для 8 класу (строк навчання 8 років) для початкової мистецької освіти / уклад. Л.М. Стадницька, Л.І.Татаурова. Київ, 2019. 70 с. електр. версія
4. Сольфеджіо: навчальний посібник для 6 класу (строк навчання 8 років) для початкової мистецької освіти / уклад. Л.І.Татаурова. Київ, 2019. 62 с. електр. версія
5. Сольфеджіо: навчальний посібник для 5 класу (строк навчання 8 років) для початкової мистецької освіти / уклад. Л.І.Татаурова. Київ, 2019. 62 с. електр. версія
6. Schmeling P. Berklee Music Theory. Boston, 2002. 79 p.
7. Berg Sh. G. Essentials of Jazz Theory. Ear Training. Los Angeles. Complete. 2005. 120 p.

МУЗИЧНА ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА для інтонаційних вправ та слухового аналізу.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ I. ДІАТОНІКА:

- Українські народні пісні.
- М.Леонтович. Хорові обробки.
- В.Косенко. "Куранта".
- Естрадно-джазові твори різних стилів.
- Джазові стандарти.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ II. ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ КЛАСИЧНОЇ ТОНАЛЬНОСТІ:

- Вокальні твори В.А. Моцарта і Л. Бетховена.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ III. ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ РОМАНТИЧНОЇ ТОНАЛЬНОСТІ:

- Ф.Шуберт. "Ранкова серенада".
- Б.Лятошинський. Хори для чоловічих голосів а'capella. Обробки народних пісень для голосу з фортепіано.
- В.Косенко. "Куранта".
- Естрадно-джазові твори різних стилів.
- Джазові стандарти.

ДО ТЕМИ IV. ФАКТУРА:

- И.С.Бах. Хорали.
- М.Леонтович. Хорові обробки.
- Б.Лятошинський. Хори для чоловічих голосів а'capella. Обробки народних пісень для голосу з фортепіано.
- В.Косенко. "Куранта".

ДО ТЕМИ V. АЛЬТЕРАЦІЯ:

- Ф.Ліст. "Всюду тишина и покой", "Король жил в Фуле далекой", "Радість та горе".
- В.Косенко. "Рігодон", "Буре".
- Естрадно-джазові твори різних стилів.
- Джазові стандарти.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ VI. МОДУЛЯЦІЯ ТА ВІДХИЛЕННЯ.:

- Ф.Шуберт. "Ранкова серенада".
- Ф.Ліст. "Всюду тишина и покой", "Король жил в Фуле далекой".
- Естрадно-джазові твори різних стилів.
- Джазові стандарти.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ VIII. ВНУТРІШНЬОТОНАЛЬНИЙ ХРОМАТИЗМ, ВІДХИЛЕННЯ У СПОРІДНЕНІ ТОНАЛЬНОСТІ:

- Р. Шуман. Присвята.
- Ф. Шуберт. Липа.
- Ф.Ліст. "Радість та горе".
- М.Сільванський. "Собакевич" ("Чотири музичних малюнки").
- Естрадно-джазові твори різних стилів.
- Джазові стандарти.